

REDACȚIA

Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 20 cor. pe 1/2 an 10 cor.; pe 1/4 de an 5 cor.; pe 1 lună 2 cor. Noii de Duminecă pe an — 4 coroane. — Pentru România și străinătate pe an: 40 franci.

Manuscrisurile nu se napoiază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b., și timbru de 60 bani de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Serisori nefrancați nu se primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Curentul anti-tran-silvănean.

I.

Conștiința unității de rasă este una dintre cele mai mărețe cuceriri a popoarelor în veacul al XIX-lea. Ea s'a deșteptat în chiar toial mișcărilor revoluționare din zorile acestui veac. Când Napoleon dărâma granițele dintre singuraticile țări și liniile de demarcațiune dintre popoare; când deosebirile de rasă erau amenințate a fi șterse de principiul cosmopolitismului napoleonist, conștiința individualității etnice s'a ridicat ca o reacțiune firească și a isbutit în sfârșit a triumfa asupra principiului distrugător.

Cât de lent lucrează însă această conștiință o probează mai ales procesul ei de evoluțiune la Germani. De la Napoleon până la întemeierea marelui stat german prin Bismarck și Wilhelm I. la 1870, câte sfârșiri, câte lupte, pentru închegarea atâtor statelețe într'un întreg! Germanii cu Germanii se urau și se prigonau; frații cu frații purtau între sine crâncene războaie de exterminare, — până ce s'au putut să biruiască ideea cea mare, propagată cu viu graiu de bărbați politici luminați și în scris prin literatură, care totdeauna își are rolul său principal la validitatea ideilor mari și salutare.

Istoricul german Treitsche, căruia asemenea îi revine un merit considerabil pentru promovarea ideii de unire a rasei germane, ne povestește un caz personal, dar foarte caracteristic, despre greutatea ce împingă această idee. Tatăl său, bătrânul Treitsche, era funcționar de stat în Saxonia și din motive de patriotism local era mare adversar al ideii de contopire a provinciilor germane într'un singur stat. Ear' când fiul Treitsche a scris celebra sa istorie, în care face apel la toate țările germane de a se uni sub sceptrul Prusiei, bătrânul a isbucnit în plâns și a voit să isgonească pe fiul său din casă, ca pe un rătăcit, care nu știe la patria sa.

Atât erau de înăsprite raporturile, atât de opuse curentele numai câțiva ani înainte de săvârșirea operii de unire, lucră de mirat cum de-a putut învinge geniul poporului.

Dar' prin crearea marelui stat german, ideea unității de rasă nu s'a ajuns încă ultimul grad de evoluție. Ea continuă a se desvolta, bifurcându-se în două direcții: una spre unitatea politică a tuturor Germanilor din centrul Europei, care și-a găsit expresia în noțiunea pangermanismului și alta spre unitatea culturală. Amândouă însă, deși se sprijinesc reciproc și nu mai par a fi utopice, progresaază foarte încet. Deosebirea de vederi politice și chiar de cultură națională între Germanii austriaci și cei prusiani este și astăzi destul de mare, pentru a prevedea, că procesul de unire va trebui să

treacă încă prin veacuri întregi și să învingă multe obstacole.

La rasa latină același sentiment de unitate s'a deșteptat însă cu mult mai palid și mai puțin lucrativ ca la rasa germană, rămânând aproape exclusiv în domeniul culturii.

Conștiința obârșiei comune a apropiat între sine popoarele latine, îndemnându-le la o conlucrare culturală și în special de a se interesa de frumusețile comune ale limbii. O dovadă a acestor tendințe a fost Felibrigiul și o strălucită apoteoză a lor este „Cântecul gîntei latine“ al bardului dela Mircești. Astăzi însă, — afară de Frederic Mistral, dulcele poet, care pe plaiurile provențale visează o împărăție latină, — toată conștiința unității de rasă la popoarele latine se reduce la marginile strict internaționale, sau cel mult la câteva manifestațiuni platonice pe la diferite congrese, în cari din când în când se mai accentuează ușor de tot ideea unității rasei latine.

La poporul nostru românesc, conștiința unității naționale a fost deșteptată de învățații transilvăneni Șincai și Maior. După ei a dus ideea marelui apostol George Lazăr și a sădit-o în pământul fertil al României.

Epoca în care ea s'a afirmat mai puternic au fost anii dela mijlocul acestui veac, căci atunci, prin mișcărilor sociale și literare, a străbătut în toate părțile poporului român de pretutindeni. A urmat întâiul act al acestei conștiințe: unirea politică a principatelor române la anul 1859. La anul 1867 s'a făcut apoi falnicul pas către unitatea culturală a tuturor Românilor, prin alcătuirea unei instituțiuni comune, a „Academiei Române“. Prin aceasta ori-ce limită între poporul român, politicește despărțit, din punct de vedere cultural a încetat a mai exista. Între anii 1892 și 1894 s'a manifestat apoi solidaritatea noastră națională, în care un moment important a fost și apariția „Ligei culturale pentru unirea tuturor Românilor“...

Astfel că la sfârșitul veacului al XIX-lea unitatea noastră națională și culturală se părea a fi complectă și pusă pe baze solide, — ajunsă la un grad ne mai atins în istoria poporului român atât de bogat în lupte fratricide.

Ideea unității politice adevărată că n'a găsit intrare în conștiința noastră. Așa zisul „dacoromanism“ este lansat de adversarii noștri din cauze bine cunoscute. Nici cei mai temerari politicieni sau istorici români de astăzi nu-l susțin, sau îl socotesc cel puțin ca intempestiv. Motivele residă în convingerea generală că pentru a crea un stat unitar român suntem un popor prea mic, ear pe de altă parte, unitatea politică nu este nici decât o necesitate imperativă pentru a ne putea desvolta în direcție culturală și națională, adevărată în cele două direcții cari condiționează viitorul unui neam. În marginile teritoriale de astăzi și în raporturile de reciprocitate la cari au ajuns toate fracțiunile po-

porului nostru, — cea dezvoltare poate să se efectueze în mod unitar, renunțând chiar cu desevirire la ideea unității politice.

Eată deci formula noastră de operațiune fixată, așa cum s'a cristallizat ea după frământări și muncă comună de un veac. De aici trebuie să pornească toate faptele noastre în viitor. Dar spre acest scop ea trebuie susținută și apărată în po-triva tuturor pericolelor ce se ridică împotriva ei.

* * *

Revisuirea! *Intr'un articol de fond remarcabil, „Alkotmány“ de la 13 c. arată cum între Unguri bântue, cu cea mai mare furie, cearta confesională. Inseși cele petrecute în zilele din urmă în Dieta și în sălile de scriimă, sunt rezultatul acestor certuri. Bánffy face intrigi, ajutat de protestanți, pentru a crea greutăți catolicilor, cari îl spriginesc pe Széll. Între kossutiști aceeași cauză: protestanții de la „Egyetértés“ sunt certați cu Ugron și soții înci de pe vremea când la ordinea zilei erau proiectele politico-bisericești. Ura de atunci ține — spre cea mai mare bucurie a — Ovreilor!*

Un cuvânt mai mult, zice numitul ziar, ca să cerem revisuirea!

Din Dietă.

— Ședința de la 13 l. c. —

S'a continuat desbaterea asupra bugetului ministerului de agricultură.

Primul orator a fost deputatul Komjathy Bè'a. Datoria și agendele ministrului de agricultură oratorului le expune în scurta frază, că vieța de stat actuală trebuie întărită prin buna gospodărie cu pământul maghiar. Întărită și lătită trebuie — zice — rassa maghiară, care este elementul și puterea statului maghiar. În locul al doilea — zice — trebuie să ameliorăm și să facem permanent venitele pământului maghiar. Spre acest scop și după a sa părere, Komjathy propune: 1. Micile posesiuni, cari se găsesc în mână maghiară, trebuie să le sporim; 2. Este nevoie de o corectă politică de colonizare; 3. Este o datorie a noastră să stăruim, ca să înlesnim populațiunii din Alföld a-și câștiga pământ și avere. În fine accentuează — oratorul — că cel mai potrivit mijloc pentru atingerea scopului este: o politică socială, conștientă și corectă.

A trecut apoi Komjathy asupra temei despre emigrări, cerând măsuri potrivite pentru împiedecarea lor. Polemisează apoi cu baronul Feilitzsch, combătând expunerile acestuia privitoare la latifundiile din Alföld. Același lucru îl face și cu ministrul de comerț, care s'a plâns că valoarea grăului unguresc scade, și că în Ungaria crește importul grăului românesc. Komjathy însă arată cu exemple, că grăul unguresc n'a pierdut nimic din valoarea sa, și declară că nu primește bugetul.

Al doilea a vorbit la acest obiect deputatul Kristóffy József, despre latifundiile, combătând și el părerile din ședința trecută ale baronului Feilitzsch și spune, că aci e nevoie de un „numerus clausus“. Dinsul nu

este învoit cu îmbucătățirea marilor posesii, și accentuează necesitatea dezvoltării democratice a singuraticelor clase. Împărțirea liberă a posesiilor de pământ — zice — să fie idealul nostru.

Amintind apoi și de chestia naționalităților, Kristóffy a zis, că toate vorbirile ce s'au făcut pe tema aceasta sunt numai de-o valoare academică, câtă vreme nu vom lega de ea problema raporturilor economice. Primește bugetul ministrului.

Al treilea orator a fost deputatul Buzáth Ferencz, care a vorbit despre miseria Rutenilor și despre blăstămățiile Ovreilor. Bietul popor rutean — zice — și acum lucrează la Jidani, se împrumută dela Jidani, cari în schimb îi trag camete enorme și-l nimicesc materialicește cu desevirire.

La finea ședinței Kossuth Ferencz a propus și s'a hotărât, ca la 15 Martie camera să nu țină ședință.

Alegerile pentru Sinod.

Cu privire la pregătirile pentru alegerile sinodale din eparhia Aradului primim încă următoarele știri.

În cercul Radnei fruntașii au stabilit să susțină, ca și în trecut, candidatura dlor Ioan Beleş și Sava Raicu.

În cercul Buteni, unde protopopul Giorgia lucrează din respecturi să scoată deputat pe cumnatul său dr. T. Popescu, candidează dnii N. Mladin și Dr. G. Popa. Reușita lor e sigură.

În cercul Halmagiului singurii candidați sunt dnii P. Truția și dr. C. Groza. În cercul Beiușului candidații sunt dnii D. Negreanu și P. Pap ambii foști deputați și în sesiunea trecută, ear' în cercul Beiușului dnii Dr. Iustin Pap și P. Gavrillette (nou).

Chestiunea școalelor din Brasov.

(Articol final)

După-ce am cercetat această chestiune din toate punctele de vedere și în toate amănuntele ei, să ne punem acum întrebarea, sine ira et studio: Ce e de făcut? Cât pentru noi, oamenii grupați în giurul „Tribunei Poporului“, nu ne este de loc greu a precisa răspunsul nostru.

Știut este, că noi aceștia, nimic nu dorim mai bine, decât ca pe bazele egalității îndreptățiri să ajungem la o înțelegere frățească cu compatrioții maghiari. Dorim din suflet, ca diferendele dintre noi și ei să fie complanate pe cale pacnică, pe cale amicală, după cum amicii noștri au spus încă în primul număr al „Tribunei“ din anul 1884, și să putem conlucra cu dînșii din toată inima și din toate puterile la înflorirea patriei comune, ai cărei credincioși fiți și cetățeni suntem.

Fruntașii noștri cei mai autorizați au accentuat la toate ocaziunile acest punct de vedere al nostru. Așa d. p. amintim caldele cuvinte, prin care Prea Sfinția Sa, părintele Episcop N. Popea a dat expresiune sentimentelor noastre, cu prilegiul banche-tului dela instalarea P. S. Sale Episcopului nostru Iosif Goldiș, zicând:

„... Dacă ne vom alia frățește, pe bazele egalității îndreptățiri, noi Români și Unguri vom forma aici o țară, pe

care nici porțile iadului nu o vor birui. *Suum cuique! Nici odată noi n'am voit suprematisare, ci luptă dreaptă am purtat pentru drepturi ce ni se cuvin.*"

Din inima noastră a grăit venerabilul prelat și aprobăm și astăzi toate aceste cuvinte ale sale.

Știut este mai departe, că pentru aceasta ni-am atras în multe rânduri ocară „autorizațiilor” dela Sibiu și a altor „naționaliști” de pânura lor. Am fost huliți și insultați ca vânduți Ungurilor, ca „înfrății” etc. etc.

Cu toate acestea noi persistăm neclintii în credințele noastre, și declarăm și cu acest privilegiu, că vom fi totdeauna alături cu aceia cari vor conlucra în *bună credință* la împăcarea Românilor cu Maghiarii.

Nici odată însă nu ni-am închipuit această împăcare cu supunerea necondiționată a Românilor, cu renunțarea lor la viața, la cultura și la drepturile naționale ce li se cuvin.

Destul de bine a accentuat P. S. Sa Părintele Popea cum înțelegem noi împăcarea: *Suum cuique!* Basa nu poate fi decât *egala îndreptățire*, garanții de viață și dezvoltare națională și în consecință respectarea necondiționată a drepturilor ce le avem după lege, constituție, dreptate și echitate.

De aceea declarăm sus și tare, că pentru a putea sta măcar de vorbă cu actualii stăpânitori, așteptăm dela ei, ca măcar *ceea ce aveam până astăzi, ca posesiunea actuală în drepturi și instituțiuni culturale, să ne rămână întreagă și neştirbită*. Altcum de geaba ar fi toate declamațiunile de pace și frăție.

De aceea, *chiar în interesul posibilității unei înțelegeri între Români și Maghiari*, declarăm, că foarte rău a făcut guvernul prezidat de dl Coloman Szell, de a impus cu volnicie, și în mod absolut ilegal, cunoscuta soluțiune în chestiunea școalelor din Brașov, prin care am văzut că este amenințat caracterul românesc al celor mai bune institute naționale de cultură ale noastre, și este în același timp grav violată autonomia bisericii noastre ortodoxe, inarticulată în legile țării și sancționată de M. Sa Monarhul.

Și mai rău au făcut organele bisericești, cari au acceptat-o, și în loc să protesteze contra zădărnici și a violenței, au chiar *acordat de a aproba și de a coperi cu consimțământul lor ilegalitatea guvernului*.

Rău, în fine, au făcut, nespun de rău, acele organe de publicitate pretinse naționale, cari, în loc de a lumina opinia publică românească; în loc de a infirma ilegalitatea; în loc de a condamna pe aceia dintre noi cari direct sau indirect au contribuit la săvârșirea ei; în loc de a face apel la obștea românească ca să sară întru apărarea unor bunuri morale atât de importante, au avut lipsa de dignitate de a preamări o măsură păgubitoare, numai pentru-ca să facă pe voia cutărui patron; și fără de a întreba de voința, de drepturile și interesele poporului românesc.

În vina tuturor acestora, noi nu voim să cădem.

De aceea, acum în ora a unsprezecea, constatând că toți aceștia au lipsit dela datoria lor românească, facem apel la toți Români de bine, la toți aceia cărora le răsce la inimă soarta neamului și a limbii, a bisericii și a culturii românești, ca să ne dăm mâna cu toții, să intrăm în luptă și să salvăm ce mai este de salvat!...

Din fericire, nemuritorul Șaguna a pus organizația bisericii sale pe baze constituționale. Prin urmare nici comitetul bisericii Stului Nicolae din Brașov, nici Eforia școlară de acolo, nici chiar consistorul din Sibiu nu au ultimul cuvânt în grava chestiune ce ne preocupă. Mai e *Sinodul* arhiepiscopalian, și mai e în cele din urmă *Congresul național bisericesc*. Aceste două înalte corporațiuni au dreptul să se pronunțe în ultima instanță și să facă din propria lor inițiativă toți pașii necesari pentru salvarea autonomiei atacate a bisericii. Sperăm că acestea își vor face datoria, și le provocăm serbătorește să „și-o facă, întreagă și fără șovăire, căci nu e permis să uite, că mai ales lor li-a încredințat Șaguna paza și apărarea constituției.

Așteptăm dar, ca Sinodul și în urmă Congresul să arate Metropolitului și consistorului, că au părăsit terenul legal, când au acceptat fără protest, și fără măcar de a le consulta și pe ele, soluțiunea impusă de guvern; să arate Metropolitului și consistorului, că este o lipsă de dignitate, a prezenta lucrul în public, ca și când nici o primejdie n'ar fi la mijloc și să afirme sau să ne facă să credem, că ei singuri ar fi propus această soluțiune, în interesul bisericii și al școalelor din Brașov; să arate Metropolitului și consistorului, că este o umilire și o insultă pentru organele bisericești, a pretinde în publicitate, că în casa centrală din Budapesta averea unei biserice românești este mai sigură decât în casele consistorului...

Așteptăm mai departe, ca Sinodul și pe urmă Congresul să facă toți pașii necesari, pe lângă guvern, și la nevoie pe lângă Majestatea Sa, pentru a le dovedi ilegalitatea comisă, și a sili guvernul să intre în lege și să o respecte. Dar dacă nu vor isbuti, datorința le este a face să se știe, că *Românii ortodocși nu renunță de bună voie la nici o virgulă din scumpa lor constituție bisericască și-și rezervă pentru alle timpuri restabilirea ei întru toate*.

Acestea sunt de făcut, și sperăm că se vor face. Chestiunea școalelor din Brașov nu e deci de loc rezolvată, pentru biserică și credincioșii ei, ci mai *virtos acum intră în stadiul ei cel acut*.

La lucru dar! Dumnezeu nu ne va părăsi, dacă nu ne vom părăsi noi înșine cauzele noastre cele drepte!!

Scrisoare din Budapesta.

— Constituția parohiei române. —
Noul preot. — Bucurie mare. —
Vorbitorii —

Fiecare Român gr.-or. din Budapesta e pătruns de o bucurie nespun de mare; azi fiecare dintre noi mulțumite și laude aduce bunului Creator, că basă s'a pus unei parohii române gr.-or. Și cu drept cuvânt putem fi veseli, pentru că azi nu mai cerșim mila altuia pentru locaș de a ne ruga lui Dumnezeu, că de azi înainte și noi vom avea un sfânt locaș pentru rugăciunile lui Dumnezeu, că la zile mari și noi, ca tot credincioșii, vom auzi sf. slujbă în dulcea noastră limbă, că vom avea și noi un preot din sângele nostru, căruia să ne plângem necazurile și de la care mângâiere să așteptăm, că pe morții nostri nu-î vom mai plânge în limba neînțeleasă de noi.

Bazele frumoase și laudabile inițiative de a se înființa o parohie română gr. or. aici în Budapesta — au fost puse prin concluziunile luate în adunarea din 11 Martie 1900, despre a cărei decurgere îmi iau voia, ca în următoarele să raportez Onor. cetitorii, cari în coloanele președintelui D-voastră ziar au avut ocaziunea a citi despre această inițiativă.

La oarele 5^{1/2} un frumos număr de credincioși români s'au prezentat în sala hotelului „Regina Engleză”. Colecându-se subscrierea fiecărui membru prezent, se algea cu aclamațiuni de președinte ad-hoc Ilustritatea Sa dnul Iosif Gal, care în frumoase cuvinte arată însemnătatea bisericești ca factor moralizator, necesitatea imperioasă a înființării ei pentru Români din Budapesta — cari după constatările dlui G. Bogăievici se urcă la 450 de suflete — face pe scurt istoricul despărțirii Românilor de biserica greco-valachă, ear' la urmă vine cu propunerea, ca Ro-

mânii gr.-or. din Budapesta să se constituiească într-o parohie independentă.

Această propunere e primită cu aclamațiune de întreaga adunare înainte de a se trece la desbaterea mai detaliată a modalității înființării parohiei, se emit două liste de subscrieri: una pentru contribuțiunea anuală la susținerea bisericești și alta pentru împodobirea aceleia. Pe cea dintâi s'a adunat suma de *coroane 1430* — ear' pe a doua *1280*.

Președintele-considerând că mai sunt Români, cari vor subscrie, considerând mai departe, că metropolitul și episcopul de Arad încă vor ajuta cu ceva — arată că suma subscrierilor este de ajuns pentru acoperirea speselor cu atât mai virtos, cu cât persoana, cu care s'a înțeles pentru postul de paroh, nu pretinde ca remunerațiune de cât suma de 300 fl.

La propunerea dlui președinte se alege cu aclamațiune de paroh dl *Bogăievici*, care în cuvinte frumoase mulțumeste adunării pentru încrederea, ce i s'a dat; ear' în fața lui Dumnezeu face promisiunea solemnă, că cu scumpătate și sfințenie va servi biserică, cărei azi basă i-s'a pus.

Se trece la alegerea comitetului parohial și a epitropilor. În comitet s'au ales: Emil Babeș, I. Caridachi, Dr. A. Dumitrescu, Dr. I. Gal; Dr. Lupșă; Dr. Iuliu Pușcariu, G. Rațiu, Silviu Suciu, G. Sârb și G. Theodorescu; ca epitropi s'au ales dnii: Rădulescu și Liuba.

Înainte de a se închide ședința se dă cuvântul dlui Dr. *E. Cristea*, care în cuvinte frumoase și alese ca flu al aceluiași metropolit salută cu căldură pe noua parohie și îi dorește prosperarea frumoasă ca mai târziu să ajungă la de frunte al metropoliei noastre, ear în numele tinerimii universitare într'un mod fermecător dl *Lăpădat* exprimă sentimentele de bucurie ale tinerimii, asigurând pe comitet de sprijinul, la care a apelat; căci „de părinți noștri cu frica lui Dumnezeu am fost crescuți și alipirea și dragostea față de a noastră sf. biserică nici odată nu va asfinți în inimile noastre; tinerimea, când e chemată să și facă datorința, știe cu scumpătate să și-o îndeplinească”.

Descrisia.

DIN ROMANIA

O mare primejdie națională. În ședința de la 26 Februarie v. a Camerei române deputatul Zagănescu a făcut următoarea interpelare:

„Față cu dificultățile ce guvernul întâmpină pentru echilibrarea bugetului; față cu votarea ce aproape zilnic o făceau sporind dăruirile de contribuțiuni ce apasă populațiunea fără ca ele să ajungă să realizeze echilibrarea bugetului, precum și tristă realitate cum că 1

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI.”

Sfârșit.

Pe lumea cea de 'nchipuire
În strălucitul meu palat...
Trag clopote... ca 'n mănăstire
Resună imnuri de 'ngropat.

Sicriu-î plin de lăcrămiare,
Ear viorele 's căpătâiu,
Un erin de apă la picioare,
Un erin și-o floare de lămâie.

Un vâl de-asupra din dantele...
Pe o haină albă de atlas,
Vedeți — e visul vieții mele...
Care nici ca vis nu mi-a rămas.

Să nu-î mai știe tot norodul,
N'as vrea la nime să 'î mai spuî,
Voiu singură să-î cânt prohodul,
Ământ asupra lui.

În care era mire
... easă... la palat,
... cea de 'nchipuire
Trag clopote — ca 'n mănăstire
Resună imnuri de 'ngropat.

Sibiu, Martie 1900.

Maria Cunțan.

PURUREA VESEL...

(Traducere din limba germană.)

(Urmare și fine)

— Voiu, trece și preste anii juneții cât se poate de repede. Era să mă fac neguțător, însă durere, de pretutindenea am fost dat afară: „Suchiatul acela ride într'una”, îmi zise unul; „să stai de model pentru placatele de reclam a cafelei lui Katrein sau pentru o firmă de cacao”, zise altul. „Da vezi-ți de drum că nu ești bun de neguțător”.

Bine ziceam, ești tinăr și în putere, ear țeara are lipsă de brațele tale; m'am prezentat la comanda de întregire unde mă înrolară la artilerie.

Aicia—vorba Românului,—m'am ferit de ploie ș'am dat în noroae! Abia cred, că în decursul celor trei ani de serviciu să fi fost două săptămâni fără arest. Am ris în front, în decursul exercițiului, am ris la călărit, ba am ris chiar și la înmormântarea unui general.

Risul din urmă a adus cu sine zece zile arest înăspriț. Comandantul bateriei era de părere, că eu îmi fac haz din moartea generalului. Închipuește-ți—eu, care nici nu l'am cunoscut, ba nici n'am auzit de numele lui, să-î fac haz de el? La raport când mi s'au dictat cele zece zile de arest, am ris.

„Da ești bun de pușcărie!” îmi sbieră căpitanul infuriat. „Răți o miserabilă

creatură”. Am ris earăș. Dela raport în arest și de acolo în observatorul militar, având mai marii mei firma credință, că risul meu stereotip ar fi urmarea unei hăbăucii.

Nici aicia n'am stat mult. Pe lângă un testimoniu medical, în care se adăveria starea mea normală, fui transpus earăș la baterie.

De aici încolo potop de pedepse. Arest, arest înăspriț, flare, legat la stîlp, cu un cuvânt toate pedepsele posibile militare se întrebuițară, dar fără rezultat.

Îți poți închipui bucuria mea, când timpul prescriis s'a sfârșit.

Speram să ajung suboficer, înzădar; căci rămăsei tot numai artilerist. La căpitanul meu îi părea rău, că nu mă putea încă degrada.

Ei zicea, că și rangul de artilerist e prea mult și că nici acela nu l'am meritat.

Nu trecu mult și mă văzui earăș civilist. M'am bucurat ce-î drept, însă—durere—bucuria mea a fost de scurtă durată, căci soarta mă persecută acum și mai mult.

Nu-mi găsiam ocupație, ear foamea mă tortura, dar Franz Richter rînea. A junsei să cerșes —mă jăluam pe la ușile oamenilor și când le spuneam de foamea ce mă rōdea cu zimbetul pe buze, c'o față liniștită de ai fi crezut că deomal în momentul acela am fost luat dejunul la vreun mare restaurant, mi-se închidea pretutindenea ușa alegându-mă numai cu fel de fel de ocări?

Cu mare necaz, ba și cu pierdere a plăcea aduse cu sine, de la o societate de înmormântare. Dar vai—când se leagă odată răul de om, o legat și te urmărește pas de pas. Nici o săptămână n'am stat în acea slujbă și jăluiele familii se și plânsară în contra mea, ear cînd: unul dintre ciocli e atât de înțelesimț, făcut ride chiar și la înmormântare, par'că el ar fi moștenitorul.

Mă concediară și de aici. Eram earăș pe drumuri. Neorocirea aceasta însă m'adură mult, căci murind o rudenie mai în depărtată, mi-a lăsat ca moștenire o sumă mulțită pentru mine destul de însemnată. Bucuria îmi era mare, și cu drept cuvânt, — căci acum eram pentru prima oară în dreptăți să rid.

Cu paralele moștenite mi-am deschis apoi o spălătorie, care îmi mergea destul de bine. Servitoarelor, cari îmi aduceau cafele, le convenia multă mea — pururea înbitoare. Mai ales una — o blondă, se uita cu drag la mine, ear' eu, nu mai puțin. Ea și deveni nevasta mea.

La ospățul nostru rîse pentru a doua oară. De atunci încoaure earăș urmează zile amare. În urma murei mele se născură între mine și nevasta mea divergențe, ne sfărșiră și în sfârșit ajunse treaba la divorț. Adecătu pentru ce? Pentru că la înmormântarea soarelui aș fi ris! la ziua în care mă despărțiră de balabus'ta mea, am ris pentru a treia oară cu drept cuvânt.

În urma atător neplăceri ce le am din pricina murei mele, veniiu la concluzia,

este în mare scădere, pe când străinii ce locuiesc în această țară, mai cu seamă jidanii au un spor colosal după cum ne arată statistica oficială. Românii născuți 518.489 și morți 536.835. iar jidani născuți 157.289 și morți 102.695 aceasta într'un timp de 20 ani. Românii au o descreștere a populației de 18.351 iar jidani sporesc numărul lor cu 36.183; am onoare a interpela pe dl prim-ministru și în speș pe dl ministru al finanțelor, rugându-i să bine voiască a-mi răspunde, dacă nu gândesc că este sosit timpul ca guvernul să contribuie la însănătoșirea fizică și morală a populației, precum și stabilirea echilibrului sdruncinat al înmulțirii ei—și de drept la dobândirea unor venituri principale pentru Stat, procedând fără întârziere la înființarea monopolului vânzării spirituoaselor."

În aceeași ședință se respinge cu 61 voturi, recunoașterea d-lui G. I. Zarnescu, român din Transilvania, domiciliat în Plocești.

D. St. Belloiu, regretă că un român din Transilvania a fost respins, pe când toți străinii sunt admisi. Acest lucru, spune el, este o rușine pentru un parlament român.

D. F. Corlătescu, protestează contra cererilor d-lui Belloiu, rugând camera să admită să nu se treacă aceste cuvinte în procesul verbal.

D. Sa explică cauza nerecunoașterii candidatului de cetățean a d-lui Zarnescu, arătând că acest domn a iscălit un manifest politic în contra guvernului conservator...

Va să zică Român demn de a fi recunoscut de cetățean român ar fi numai cel ce ar iscăli manifeste conservatoare?!

Ciudadă politică.

Benta școlilor din Brașov. Sâmbătă a apărut în „Monitorul oficial” al României legea votată de parlament, și senșională de M. Sa Regele Carol I. pentru asigurarea rentei anuale ce statul român o datorește bisericilor române gr. or. din Brașov pentru liceul și școala reală română.

Din Austria.

Scandal în Reichsrath.

În ședința de ieri (13 l. c.) a Reichsrathului din Viena earăși s'au petrecut lucruri, cari numai scandaluri se pot numi și de astă-dată.

Deputatul Kosinsky s'a ocupat anume în terminul espri de un membru al casei domnitoare de archiducele Frideric. A spus Ostrau a fost arestat un membru al casei domnitoare de archiducele Frideric. A spus

Ostrau a fost arestat un membru al casei domnitoare de archiducele Frideric. A spus

Ostrau a fost arestat un membru al casei domnitoare de archiducele Frideric. A spus

Ostrau a fost arestat un membru al casei domnitoare de archiducele Frideric. A spus

Ostrau a fost arestat un membru al casei domnitoare de archiducele Frideric. A spus

Ostrau a fost arestat un membru al casei domnitoare de archiducele Frideric. A spus

Ostrau a fost arestat un membru al casei domnitoare de archiducele Frideric. A spus

Ostrau a fost arestat un membru al casei domnitoare de archiducele Frideric. A spus

Ostrau a fost arestat un membru al casei domnitoare de archiducele Frideric. A spus

Ostrau a fost arestat un membru al casei domnitoare de archiducele Frideric. A spus

Ostrau a fost arestat un membru al casei domnitoare de archiducele Frideric. A spus

Ostrau a fost arestat un membru al casei domnitoare de archiducele Frideric. A spus

Tradusă de Flott.

citor, pentru-că a insultat pe archiducele. Continuând, deputatul Kosinsky a zis:

„Dacă archiducele Frideric își umple buzunările cu milioane din sirușința muncitorilor și dacă pentru el lucrează neîntrerupt mii și mii de muncitori,—atunci și în lupta economică archiducele este egal cu muncitorul. Protestez, ca grevele să fie privite ca ofensă în contra casei domnitoare. Dacă așa se procede, atunci prin aceasta cu greu se va pute nutri în muncitori sentimentul dinastic.

„E lucru regretabil, că prinții domnitori se găsesc în societatea cavalerilor hoști cam sunt: Rotschild și Larriz și Guttman-ii”. (Schönerer și social democrații strigă: Usurarii de cărbuni!)

Vicepresidentul Prade n'a îndrumat pe orator la ordine; din astă pricină ministrul president Körber, infuriat, a alergat pe coridor și a invitat pe presidentul Fuchs, ca acesta să provoace la ordine pe orator.

Când Fuchs a urcat podiul, a fost primit cu sberate enorme. După puțină liniște, presidentul Fuchs a început:

„Deputatul Kosinsky a insultat pe archiducele Frideric...”

N'a putut însă continua, căci o larmă teribilă și tropote sgomotoase au umplut sala, iar social-democrații sbierau: „Vampiri! Vampiri!”

Presidentul Fuchs: Deputatul Kosinsky a vorbit în ton nemis auzit despre un membru al familiei domnitoare și pentru asta îl provoc la ord.ne.

Într'acestea Schönerer și social democrații au început să sbiere în cor:

„Cavaleri hoști! Bandiți!”

Schönerer, admoniat din partea presidentului Fuchs, din nou a erupt:

„Obrăznicie, nemernicie, ticăloșie!”

Wolf (cătră presidentul): Ce îți pasă d-tale de archiducele Frideric?!”

Fuchs a trebuit în urmă să părăsească masa presidențială și, într'un sgomot asurzitor, vice-presidentul Prade a fost silit să suspendă repede ședința.

NOUȚĂȚI

Arad, 14 Martie 1900.

Campania electorală pentru mandatul de la M.-Radua a început deja. Sunt doi candidați maghiari, amândoi guvernamentali: Dr. Vancsó Gyula, directorul averilor lui Nádasdy, și avocatul Dr. Nemes Zsig. „Aradi Közlöny” scrie, că în Soborșin s'ar fi lipit deja placate românești cu numele lui Nemes. Desigur că acele placate nu sunt însă tipărite de Românii!

O Româncă artistă. Am înregistrat de mai multe ori în ziarul nostru succesele artistice ale d-șoarei Onițiu din Seghedin, fiica venerabilului jude la tribunal Alexe Onițiu. Cel mai nou succes al d-șoarei Onițiu este cel repurtat Duminecă după amiază, la concertul pe care oficerimea l'a arangiat în salonul de muzică în parcul din Seghedin. Toate foile locale sunt pline cu laude bine meritate la adresa d-șoarei Onițiu. Are voce dulce, bine cultivată, cântă cu simț și precisiune, că este un adevărat deliciu s'o ascuți. Duminecă a cântat din „Hugenoții”, aria superbă dar și grea a paginului și romanța senină „Serutarea” de Aditti, în care d-șoara Onițiu a dovedit că posedă o voce nu numai cristalină, dar mlădioasă, în cât trilele din susamintita piesă a pus în uimire întreg publicul și a stors adevărată furtună de aplauze, după cum i-s'a oferit și un foarte frumos buchet de flori.

O felicităm și noi cu căldură.

Di Cantacuzino la Viena. Primul-ministru al României, dl G. Cantacuzino, oprindu-se săptămâna trecută la Viena, a fost primit în audiență particulară de M. Sa împăratul-Rege, Jui după amiază, în 8 l. c. Sâmbătă M. Sa a dat un prânz în onoarea premierului român, ear ministrul Golu-chowski i'a făcut o vizită.

Di Cantacuzino a plecat Duminecă din Viena, întorcându-se în țară.

Reuniunea română de muzică” din Sibiu și-a ținut Duminecă adunarea generală extraordinară în o sală a seminarului Andreian. Prezenți au fost 39 membri. Singurul obiect al ordinea zilei era alegerea de membri în comitet—după-ce vechiul comitet a demisionat „nemulțumit fiind cu lămuririle date de presidentul M. Voilean referitor la cuprinsul foitei publicată în nr. 9 al „Telegrafului Român”.

Presidentul înainte de deschiderea adunării a expus în mod cronologic faptele ce s'au părădat în ultimul timp în stinul Reuniunii și al comitetului ei. S'a dat apoi, la cererea expresă a membrilor, cetire actelor de demisie încurse dela: dirigentul de muzică T. Popovici și de la membrii comitetului.

Se începe apoi o discuție animată pe temă, dacă Reuniunea aprobă sau nu ținuta presidențială față de dirigentul de muzică și față de Reuniune însăși. Nepuținându-se clarifica situația, s'a recurs la votare nominală înainte de începerea votării presidentul a spus că din motive de disciplină prezența elevilor de teologie nu o află de binevenită și de aceea, la rugarea profesorului Dr. Stroia, elevii de teologie — de altfel membrii activi — părăsesc sala.

Rezultatul votării a fost: votanți 19, pasivi 4, mulțumiți cu lămuririle 2, nemulțumiți 13.

Presidentul imediat după anunțarea acestui rezultat și a tras consecuențele: a depus presidenția și a părăsit sala. Fiind și comitetul demisionat, adunarea a însărcinat pe membrul N. Bența să convoace, ca president ad hoc, o nouă adunare generală extraordinară, care se va ține Mercuri.

Depărtat fiind astfel presidentul, care își uitase de chemarea sa de president, credem, că liniștea va reîntra în Reuniune. Noi dăm sfat membrilor a pune umăr la umăr și prin bună înțelegere a nu lăsa să se desmembreze o frumoasă Reuniune.

„Tribuna”.

Scandalul continuă. „Vaterland” continuă să acuze pe baronul Bánffy în chestia casei electorale. Tot așa și „Information”. Între altele se afirmă că conșil Andrássy Gyula și Csáky Albin au refuzat să fie secundanți al lui Bánffy, când au fost rugați, pentru motiv că socotesc *incorectă* fapta lui Bánffy care într'adevăr, n'a dat seamă de cassa electorală.

Toate acestea supără, pe amicul lui Bánffy. A făcut senzație mai ales o telegramă a lui Szemere (cel cu „nem boldog a magyar”), care își exprimă admirația pentru Ugron și îl felicită.

Adio 1/13! Cu ziua de azi începând — cum am mai spus deja — 1/14 avem să scriem de-aici încolo totdeauna la începutul fiecăreia din cele 12 luni ale anului după calendarul vechiu sau Iulian; ear 1/13, ca tot ce și-a împlinit cursul în vecinicia acestei luni, — este îngropat pentru vecie cu cinstea convenită. Duchul vremii l-a produs, și tot el l-a și sfărșit. Adio dar, 1/13! Dispari în pace. Cursul și-l'ar împlinit cu netăgăduită punctualitate, și acum mergi de-ți dă seamă de isprăvile tale înaltea marelui Cesar.

Grevele minerilor din Austria. Luni seara partidul social democrat a ținut în Viena cinci adunări, în cari s'au ocupat cu ținuta guvernului și a parlamentului austriac în afacerea grevei minerilor. Una din aceste adunări, fiind-că în desbaterile sale a insultat aspru pe membrii guvernului, a fost disolvată și astfel participanții adunării au arangeat marș demonstrațiunii în strade. Poliția însă cu baionetele scoase i'a împărășit și a arestat pe mai mulți inși dintre demonstrați.

Adunare populară contra parlamentului unguresc. Duminecă după amiază muncitorii din Budapesta au ținut acolo o mare adunare, în care au vestejit în terminul aspru *corupția parlamentară*. Autoritatea politică a fost reprezentată prin căpitanul Krecsányi Kálmán cu mare asistență polițială. În două rânduri căpitanul a provocat la ordine pe oratori pentru critica aspă ce-o făceau partidelor din parlament. Oratorii Izael Jakob și Klárik Ferencz au bievit mai ales purtarea deputaților, cari se acuză reciproc în parlament și prin vărșare de sânge voesc să-și spele murdăriile.

Bucurie în familia princiară italiană. Se vestește din Turin, că prințesa Elena, soția prințului de Neapol, a născut Sâmbăta trecută un prințisor. Atât mama, cât și nou-născutul sunt bine. Botezul va fi azi, 14 l. c., pentru care au plecat la Turin și ministrul-president italian Pelloux și presidentul senatului Saracco. Ca nași ai prințisorului vor figura contele de Turin și generalul Besorri.

Procesul de presă al lui Perczel Dezső. Noua foaie săptămânală ungurescă „Radikális” din Budapesta a ofensat greu în 1-ul său număr pe Perczel Dezső, pr. sidentul parlamentului unguresc. Din pricina aceasta, dl Perczel a intentat proces de presă pentru vătămăre de onoare și pentru calomnie în contra autorului articolului. Proprietarul și redactorul foil este Kaszís Péter, care este și vicepresident al partidului radical de curând constituit. În capitală.

Mare incendiu în comitatul Liptó. Sâmbăta trecută un groznic incendiu a pusit în comuna Dovoilo (comitatul Liptó), prefăcând în cenușă a treia parte din comună. Au ars vr'o 30 de case împreună cu toate accesorile lor și vr'o 70 familii au rămas pe drumuri, fără coperiș și fără hrană, așa că nenorociții au pornit la căerșit prin satele dimpregiur, got și flămânzi.

D'asemeni se vestește un incendiu și mai înfricoșat din comuna Osorna, unde focul, nutrit și de un vifor puternic, a prefăcut în cenușă 80 de case și lăsând fără adăpost vr'o 120 de familii. Au perit în flacări și două femei.

Omor și sinucidere. O istorie tragică s'a petrecut ieri (13 l. c.) dimineața între oarele 7—8, într'o odăiță de la birtul „Boul roșu” din Arad. Un chelner anume George Iovici din loc, în vîrstă de 19 ani, îndrăgostit într'o fată de 16 ani, anume Soltész Mariska, fiica unui servitor de la teatru, s'a hotărît să-și curme viața împreună cu iubita sa. Încă în seara precedentă s'au dus amândoi la locul numit, având un revolver, pentru care fata însăși cumpărase trei gloanțe de la o prăvălie din loc. Dimineața, după ce atât el, cât și fata au scris mai multe scrisori cătră părinții și poliție, Iovici a tras un glonț asupra fetei, nimerindu-o tocmai în inimă și lăsând-o moartă, pe loc, apoi și-a tras și șie-și un glonț în piept și după o scurtă suferință a murit și el. Pricina acestei hotărâri a nenorociților tineri se zice că a fost dragostea, — bat-o focul s'o bată de dragoste.

Buri prin Ungaria. În gara căii ferate de la Oradea-mare au sosit — zic foile ungurești — Lunia trecută 15 Buri voinici, cu fețe roșii-brunete, toți purtând haină scurta îmbumbată până la barbă și pălării cu bîrduri late. Au fost admirați de lume multă. Poliția li-a examinat și pasapoartele, cari au fost găsite în regulă și din ele s'a constatat, că în adevăr erau Buri. Vorbiau la înțeles nemțeste și spuneau, că în toial rășobului și-au părășit patria. Acum se duc la București și de acolo în Rusia.

Noul „Théâtre Français”. A doua și după catastrofa Parisienii au și început deja clădirea unui nou teatru în locul celui ars zilele trecute. Ministrul de culte al Franței Leygues în ședința de Lună a camerei franceze a cerut spre acest scop de la cameră un credit de 2,200.000 franci. Noul teatru se va pute deschide încă la 14 Iuliu a. c.

ULTIME ȘTIRI

Londra, 13 Martie. Pare că rășobiul se apropie de sfârșit. Azi dimineața generalul French a intrat cu cavaleria sa în Bloemfontaine, fără a întâmpina vre-o împotrivire. Drumul de fer și telegraful spre Transvaal este stricat de Buri. Fratele presidentului Steyn a fost arestat de Englezi.

În lupta de alaltieri, la Driefontein, Englezii au avut 70 morți și 320 răniți grav.

Berlin, 13 Martie. Germania ar fi dispusă să mijlocească pace între beligeranții din Africa. Numai așa însă, dacă ar ști că ambele părți doresc aceasta.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu.
Red. respons.: Ioan Russu Șirlianu.

H. Rosenblüh și soț, în Arad, Piața-Libertății 19.

Novitățile noastre în stofe de primăvară

au sosit și le avem în asortiment bogat.

Mostre în provincă trimitem gratuit.

Se pot căpăta în mare asortiment: covoare, perdele, plapome, saltele de cea mai bună calitate.

H. ROSENBLÜH și soț, ARAD.

H. ROSENBLÜH și soț, ARAD.

Pânză și pânzături pentru masă, stergare, damaste și tafire (truse). Pentru mirese le avem solid confecționate și în asortiment bogat și în permanență în deposit.

H. ROSENBLÜH și soț, ARAD.

Ciorapi împlețiți de robii pentru dame, bărbați și copii, pe lângă toată urcarea continuă a prețurilor, procurându-i în condiții favorabile, îi vindem și mai departe tot cu prețurile cele vechi.

Mănuși glace de Praga pentru dame, cu trei nasturi, părechia 85 cr.
Veritabile mănuși de Carlsbad pentru dame, cu patru nasturi, părechia 95 cr.

H. ROSENBLÜH și soț, ARAD.

425 1-8

Conducătorul prăvăliei: George Jankovits.

A apărut

și să află de vânzare la administrația „Trib. Poporului” următoarele opuri:

1.) „Calendarul nostru” — pe 1900. prețul	cor. — 60 fil.
2.) „Amicu Poporului” — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cauze administrative. Prețul	„ 1.— „
3.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean, prețul	„ 2.— „
4.) „Judecătoriiile cu jurații” — de Teodor V. Păcățeanu, prețul	„ —80 „
5.) „Libertatea” — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Pacățianu, prețul	„ 2.— „
6.) „Principiile politice”, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Pacățianu —prețul	„ 4.— „
7.) „Caractere morale” — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov. Prețul.	„ 2.50 „
8.) „Răsboiul pentru neatărare” și „Povestea unei coroane de oțel” ambele de George Coșbuc. Prețul Răsboiului	„ 1.20 „
Prețul „Coroanei”	„ 1.60 „
9.) „Din vremuri apuse” — de Judita Secula nasc. Truția — prețul	„ 1.— „
10.) „Vieritul” — de Petru Vancu, prețul	„ 1.— „
11.) „Teoria Dramei” — de Dr. Iosif Blaga. Prețul:	„ 3.60 „
12.) „Juvenilia” — de Sextil Pușcariu. Preț:	„ 1.60 „
13.) „Cuvântări bisericesti” — traduse de Ioan Genț. Preț.	„ 5.— „
14.) „Pribeag” — de Ioan Iosif Sceopul, preț	„ 1.50 „
15.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilchelm Niemandz prețul	„ 1.20 „
16.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom” (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu învățator în Arad. Aceasta liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase pricisne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2-3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 5 coroane.	

La comanda să se mai adauge de fie-care op 10 fileri spese postale.